

Právní problematika pracovního lékařství, legislativní změny od 1.4.2012

Hodys T.

Klinika pracovního lékařství LF UK a FN v Plzni
Projekt Pracovní lékařství pro lékaře všech odborností
Registrační číslo projektu CZ.01.07/3.2.02/01.0026

12.5. 2012

Šafránkův pavilon, Plzeň

Od 1.4.2012 účinnost zcela nové právní úpravy:

- Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování
(zákon o zdravotních službách)
- napaden u Ústavního soudu skupinou poslanců a senátorů
- Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách
- Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

- Podstatné novelizace zákona o veřejném zdravotním pojištění –
zákon č. 298/2011 Sb. a zákon č. 369/2011 Sb.

Současně se zrušují zejména:

- Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 221/1995 Sb., o znaleckých komisích, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 385/2006 Sb., o zdravotnické dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů

Pozitiva nové právní úpravy

- úprava vychází ze současného stavu zdravotnictví v ČR (nikoliv z roku 1966 a mnoha „slátaných“ novelizací)
- přesnější vymezení pojmů a kompetencí
- zákonná definice pojmu *lege artis*
- odpovědnost pacienta za své zdraví (povinnost informovat lékaře o své anamnéze, povinnost dodržovat pokyny lékaře)
- možnost zaplatit si nadstandard (základní varianta a ekonomicky náročnější varianta dle zákona o veřejném zdravotním pojištění)
- více komunikace (+ / -)

Negativa nové právní úpravy

- nepoužitelnost dosavadní soudní judikatury
- nutnost více znát a hájit svá práva
- více papírování
- citelné sankce za porušení zákona
- více komunikace (+ / -)

Zákon o specifických zdravotních službách (ZoSZS), který mimo jiné upravuje

- posudkovou péči
- lékařské posudky
- pracovně-lékařské služby
- posuzování nemocí z povolání
- § 96 – 99 zákona – Přejídná ustanovení

POZOR

- zákon o specifických zdravotních službách je *lex specialis* ve vztahu k zákonu o zdravotních službách (tzn. zákon o specifických zdravotních službách má přednost a teprve pokud určitou situaci neřeší, použije se podpůrně zákon o zdravotních službách).
- Vyhlášky k provedení ust. § 53 a § 60 zákona č. 373/2011 Sb. dosud vydané nebyly.

Vyhláška č. 104/2012 Sb.

- o stanovení bližších požadavků na postup při posuzování a uznávání nemocí z povolání a okruh osob, kterým se předává lékařský posudek o nemoci z povolání, podmínky, za nichž nemoc nelze nadále uznat za nemoc z povolání, a náležitosti lékařského posudku (vyhláška o posuzování nemocí z povolání).

Rizika

- Rizika spojená s prováděním pracovnělékařských služeb (§ 53 ZoSZS) nese i lékař v oboru všeobecné praktické lékařství.
- Pochopitelně se uplatní veškeré obecné principy (povinnost mlčenlivosti, povinnost vést zdravotnickou dokumentaci, povinnost vyžádání informovaného souhlasu atd.),
- lékař (slovy zákona „poskytovatel“) však může být zatažen do kauzy s pracovnělékařskými službami zdánlivě nesouvisející, tj. zejména kauzy ztráty zaměstnání pacienta (v důsledku pro pacienta negativního pracovnělékařského posudku.

Judikatura

- Soudní judikatura za platnosti zákona o péči o zdraví lidu dovodila, a v tomto je tato judikatura plně aplikovatelná i nyní, že lékař či zdravotnický pracovník má četné povinnosti a jelikož ve vztahu k pacientovi vystupuje ve vztahu profesionála, je na něj kladena vyšší míra zodpovědnosti.

Lékař

- je povinen plně informovat pacienta o všech aspektech věci, i zdánlivě marginálních (souvislosti pracovního a nepracovního života, dopad určitého lékařského závěru do života pacienta – např. délka rekonvalescence po operaci atd.)
- je povinen se seznámit s okolnostmi, za kterých péči poskytuje (v pracovnělékařské péči typicky s pracovními podmínkami a pracovními návyky pacienta)
- je povinen v pochybnostech vždy aktivně jednat ve prospěch pacienta, opak bude hodnocen jako nedbalostní či dokonce úmyslné zanedbání péče; pozor na přecenění vlastních vědomostí či odbornosti

Lékař

- je povinen vést úplně a bezchybně zdravotnickou dokumentaci (ta je pak pro lékaře zárukou jeho vlastní obhajoby; Ústavní soud – nesprávný zápis do zdravotnické dokumentace a odnětí méně nemocné ledviny)
- zodpovídá za jím poskytnutou anebo naopak neposkytnutou péči bez ohledu na další navazující postup (neexistuje princip kolektivní viny či princip domina)
- musí umět své postupy racionálně odůvodnit; v případě prokázaného protiprávního jednání musí počítat s možností vyššího trestu vzhledem ke společenské škodlivosti
- musí se bát trestu zákazu činnosti - je možný

Lékař

- Lékař by měl vážit hodnotu a cenu své práce, a to i s vědomím rizika, které nese (srovnání s advokací).
- Nový občanský zákoník (účinný zřejmě od 1.1.2014) přinese i vyšší sankce za zásah do integrity fyzické osoby v rámci žalob na ochranu osobnosti.

Děkuji za pozornost!

